

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

26 november 1998

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer Arnold Van Aperen –

**betreffende de invoering van een fietsvergoeding voor personeelsleden
van de Vlaamse administratie en de onderwijssector**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften
uitgebracht door de heer André Denys**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Johan Sauwens.

Vaste leden :

de heren Marc Olivier, Herman Suykerbuyk, John Taylor,
Walter Vandenbossche, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren André Denys, Jaak Gabriels, Francis Vermeiren ;

de heren Gilbert Bossuyt, Freddy De Vilder, Robert Voor-
hamme ;

de heren Filip Dewinter, Joris Van Hauthem ;

de heer Johan Sauwens ;

de heer Jos Geysels.

Plaatsvervangers :

de heren Leo Delcroix, Johan De Roo, mevrouw Mia De
Schamphelaere, de heren Bart Vandendriessche, Johan
Weyts ;

de heren Ward Beysen, Karel De Gucht, Dirk Van Meche-
len ;

de heren Peter Dufaux, Michiel Vandenbussche, Peter Van
Velthoven ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Vera Dua.

Zie :

974 (1997-1998)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendementen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften wijdde op 2 juni 1998 een eerste bespreking aan het voorstel van resolutie van de heer Arnold Van Aperen betreffende de invoering van een fietsvergoeding voor personeelsleden van de Vlaamse administratie en de onderwijssector. De bespreking werd hervat op 12 november en afgerond op 19 november 1998.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE INDIENER

De indiener verwijst vooreerst naar het antwoord van minister Luc Van den Bossche op zijn mondelinge vraag van 11 maart 1998 over het invoeren van een fietsvergoeding voor ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap (*Hand. VI. Parl. 1997-1998*, nr. 35, 88-89). De minister deelde in zijn antwoord de resultaten mee van een onderzoek naar de mogelijkheid om een fietsvergoeding in te voeren voor het woon-werkverkeer voor de personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Uit een enquête die in dat verband werd georganiseerd bleek dat 361 personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap dagelijks de fiets gebruiken om zich van en naar het werk te begeven. De gemiddelde fietsafstand heen en terug bedraagt ongeveer 13 km per dag per persoon. Daarnaast gebruiken 460 personeelsleden de fiets als dagelijks transportmiddel voor het voortraject (woonplaats-station) en 95 personeelsleden voor het natraject (station-werk). De gemiddelde fietsafstand heen en terug bedraagt in beide gevallen ongeveer 6,5 km per dag per persoon. Bovendien zijn er personeelsleden die slechts gedurende een beperkte periode van het jaar met de fiets naar het werk komen. Samengevat rijdt bijna 11 % van de personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap per fiets naar het werk of het station.

De indiener wijst erop dat op basis van deze resultaten momenteel een voorstel wordt uitgewerkt voor de personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en van de Vlaamse Openbare Instellingen. De indiener betreurt dat de personeelsleden van de onderwijsinstellingen daarbij in de kou blijven staan. Volgens de minister valt het invoeren van een vergelijkbare fietsvergoeding echter onder de bevoegdheid van de inrichtende macht, die de juridische werkgever is van de betrokken personeelsleden. De indiener brengt

daar tegen in dat het invoeren van fietsvergoedingen een gunstig effect heeft op de mobiliteit en daardoor het kader van de onderwijsinstelling overstijgt. Het verbeteren van de mobiliteit is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering. Daarom komt het aan de Vlaamse regering toe om ook voor de personeelsleden van de onderwijssector een fietsvergoeding in te voeren. In het voorliggende voorstel wordt er dan ook voor gepleit om het invoeren van een fietsvergoeding uit te breiden tot de personeelsleden van de Vlaamse onderwijssector.

II. EERSTE BESPREKING

De heer John Taylor vindt dat het toekennen van fietsvergoedingen voor het woon-werkverkeer in elk geval niet beperkt mag blijven tot de Vlaamse ambtenaren, maar zoveel mogelijk voor alle werknemers dient te worden ingevoerd. Daarom dient dit probleem te worden bekeken in het ruimer kader van de mobiliteitsproblematiek in het algemeen. Het lijkt de spreker dan ook meer aangewezen dat het voorliggende voorstel zou worden behandeld in de ad hoc commissie voor Mobiliteit. De heer Johan De Roo is het daarmee eens. De heer Freddy De Vilder sluit zich hierbij aan en pleit ervoor dat het voorstel zou worden herverwezen naar de ad hoc commissie. De heer Joris Van Houthem vindt daarentegen dat de commissie zich moet neerleggen bij de oorspronkelijke verwijzing. De commissie beslist om het voorstel verder te behandelen.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis herinnert eraan dat het Vlaams Parlement op 11 juni 1997 reeds een resolutie heeft aangenomen betreffende het stimuleren van het overheidspersoneel in ruime zin om meer gebruik te maken van de fiets voor het woon-werkverkeer (*Parl. St. VI. Parl. 1995-96*, nr. 124/1-4). De enquête waar de indiener naar verwees is tot stand gekomen in uitvoering van die resolutie. Wat is voor het overige de stand van zaken betreffende de uitvoering van deze resolutie?

Volgens de heer Johan Sauwens is het belangrijk dat de Vlaamse Gemeenschap op het vlak van de fietsvergoedingen een voorbeeldfunctie vervult. Dit neemt echter niet weg dat de problematiek inderdaad ruimer is dan dat. Het stimuleren van het fietsvervoer naar het werk impliceert volgens de spreker ook dat wordt voorzien in de nodige infrastructuur, zoals douches en fietsstallingen.

De heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, licht eerst kort de stand van zaken toe met betrekking tot het dossier van de fietsvergoedingen. Het onderzoek waar de indiener al naar verwees is inmiddels voltooid. Op basis van de resultaten wordt momenteel een concreet voorstel uitgewerkt tot invoering van een fietsvergoeding. Het is de bedoeling van de minister om dit voorstel, dat zijn goedkeuring wegdraagt, aan de Vlaamse regering ter bespreking voor te leggen.

De minister legt vervolgens uit wat dit voorstel precies behelst. De wet van 8 augustus 1997 die het fietsgebruik voor het woon-werkverkeer fiscaal aanmoedigt, bepaalt dat de kilometervergoeding toegekend voor verplaatsingen met de fiets tussen de woonplaats en de plaats van tewerkstelling vrijgesteld is van belastingen voor een bedrag van max. 6 fr/km. De wet voorziet niet in een cumulatie van de fietspremie met andere tussenkomsten van de werkgever in het woon-werkverkeer voor hetzelfde traject. Dit betekent dat een persoon die de fiets gebruikt als voor- en/of natraject, bijvoorbeeld van thuis naar het station, de fiscale vrijstelling van 6 fr/km voor het fietsgebruik tot aan het station mag cumuleren met de fiscale vrijstelling voor de werkgeverstussenkomst in bijvoorbeeld het treinabonnement. Volgens het KB van 28 november 1969 betreffende de sociale zekerheid van arbeiders zijn de bedragen die gelden als terugbetaling van de kosten die de werknemer heeft gemaakt om van zijn woonplaats naar zijn werk te gaan vrijgesteld van sociale zekerheidsbijdragen maar slechts a rato van de wettelijke werkgeversbijdrage in een treinabonnement over dezelfde afstand over één enkele rit.

De minister illustreert het voorgaande met een concreet voorbeeld. Voor een personeelslid dat op 5 km (enkele rit) van de werkplaats woont kan volgens de wet van 8 augustus 1997 de fietsvergoeding 1.200 frank per maand bedragen, namelijk 10 km (heen en terug) aan 6 frank per km maal 20 werkdagen per maand. De wettelijke werkgeversbijdrage van een treinkaart voor 5 km enkele rit bedraagt 530 frank per maand. Dit wil zeggen dat het betrokken personeelslid op een bedrag van 670 frank per maand (1.200 frank min 530 frank) socialezekerheidsbijdragen moet betalen.

Om dat laatste te vermijden stelt de minister voor om aan de personeelsleden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een fietspremie toe te kennen die gelijk is aan de wettelijke werkgeversbijdrage in een maandabonnement van de NMBS

over dezelfde afstand. De vergoeding wordt zowel toegekend voor het volledige woonwerktraject als voor het voor- of natraject en kan hetzij maandelijks samen met het salaris hetzij jaarlijks uitbetaald worden. Dit systeem heeft volgens de minister als voordelen dat op het toegekende bedrag geen socialezekerheidsbijdrage moet betaald worden en dat de vergoeding vrijgesteld wordt van belastingen omdat het in alle gevallen minder dan 6 frank per km zal bedragen.

Wat de fietsvergoeding voor de personeelsleden van de Vlaamse Openbare Instellingen betreft stelde de minister al in zijn antwoord op hogergenoemde mondelinge vraag dat het voorstel dat zou uitgewerkt worden voor het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap hiervoor als basis kan dienen.

Wat de in het voorstel gevraagde uitbreiding van de fietsvergoeding tot de personeelsleden van de Vlaamse onderwijssector betreft, heeft de minister er in zijn antwoord op hogergenoemde vraag reeds op gewezen dat het de werkgever, dit is de inrichtende macht van de onderwijsinstelling waarbij het betrokken personeelslid tewerkgesteld is, vrij staat een premie voor fietsgebruik uit te keren. Dit kan wel worden afgesproken via het overleg tussen de werknemers en de werkgevers in de onderwijssector.

Ook in verband met de vraag betreffende het voorzien in de nodige financiële stimulansen herinnert de minister aan zijn antwoord op eerdergenoemde mondelinge vraag. Daarin stelde de minister al dat, wanneer het voorstel zal voorgelegd worden aan de Vlaamse regering, eveneens rekening zal worden gehouden met de financiële weerslag van de voorgestelde maatregel. Aangezien de fietspremie normaal gezien ten laste zal komen van de algemene werkingskosten en er op deze begrotingspost momenteel niet voldoende ruimte is om de budgettaire kost van de voorgestelde vergoeding te dragen, zal alvast in afwachting van de principiële goedkeuring van de Vlaamse regering de premie bij de begroting 1999 als nieuw initiatief ingediend worden. Uitgaande van de resultaten van het gevoerde onderzoek wordt de kostprijs van de fietspremie, gebaseerd op de wettelijke werkgeversbijdrage in een maandabonnement van de NMBS over dezelfde afstand, geraamd op 7,3 miljoen frank per jaar, zo besluit de minister.

De heer Johan De Roo wijst erop dat er in de privé-sector reeds tal van collectieve arbeidsovereenkomsten werden afgesloten over deze problematiek. De spreker pleit er echter voor om dit

soort regelingen uit te breiden tot de werknemers die te voet naar hun werk komen. Mevrouw Mia De Schamphelaere sluit zich hierbij aan, maar pleit er tegelijkertijd voor om het hoofddoel niet uit het oog te verliezen, namelijk het ontmoedigen van het autoverkeer. Volgens de heer Gilbert Bossuyt moet de vergoeding anderzijds ook beschouwd worden als een deelname in de kosten van de fietser. Dit geldt echter niet voor de voetgangers.

De heer Gilbert Bossuyt leidt uit de uiteenzetting van de minister af dat de Vlaamse regering doet wat zij kan om het fietsverkeer bij de ambtenaren te stimuleren. In het licht daarvan is de voorliggende resolutie overbodig. De spreker onderschrijft het voorstel dat door de minister werd toegelicht.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis deelt de onvrede van de indiener over het feit dat de fietsvergoeding niet wordt uitgebreid naar de personeelsleden van het onderwijs. Uiteindelijk zou dit ook de leerlingen zelf ten goede komen.

De indiener betwist het argument van de minister dat enkel de inrichtende macht een dergelijke fietsvergoeding kan invoeren voor de personeelsleden van het onderwijs. Hij gaat er integendeel van uit dat de Vlaamse Gemeenschap de de facto werkgever is van de leerkrachten. Dat blijkt trouwens ook uit het feit dat de lonen gelijkgeschakeld zijn en dat de Vlaamse administratie die lonen uitbetaalt.

De minister wijst er evenwel op dat zijn administratie die lonen enkel uitbetaalt voor rekening van de uitvoerende machten. Juridisch gezien zijn de inrichtende machten de werkgevers, wat onder meer blijkt uit het feit dat zij het zijn die gedagvaard worden bij arbeidsconflicten. De heer Gilbert Bossuyt treedt de minister hierin bij. De heer André Denys suggereert om voor het onderwijs met een enveloppe te werken.

III. HERVATTING VAN DE BESPREKING

De indiener beklemtoont nogmaals dat het zijns inziens billijk zou zijn dat de leerkrachten van het gemeentelijke, het vrije en het gemeenschapsonderwijs eenzelfde fietsvergoeding zouden krijgen. De betrokken personeelsleden worden immers gelijk betaald voor gelijk werk, waarom zou er voor hen dan geen gelijke fietsvergoeding kunnen worden uitgekeerd? Ook de personeelsleden van het gemeentelijk onderwijs zijn immers de facto personeelsleden van de Vlaamse Gemeenschap. Een ongelijke behandeling op dit vlak zal immers

onvermijdelijk rancunes creëren. Die fietsvergoeding kan volgens de indiener ten laste komen hetzij van de algemene middelen van de Vlaamse overheid, hetzij van de werkingskosten van de verschillende netten, die overeenkomstig kunnen worden verhoogd. De indiener wijst erop dat de netten inzake bijvoorbeeld het leerlingenvervoer steeds nauwer samenwerken met elkaar, en vindt dat dit ook mogelijk moet zijn inzake de fietsvergoedingen. Ook en vooral vanuit ecologisch oogpunt is het volgens de indiener belangrijk dat alle personeelsleden zoveel mogelijk worden gestimuleerd om met de fiets te gaan werken.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis stelt bij amendement voor om de voorliggende resolutie in een aantal opzichten te vervolledigen (*Parl. St.* VI. Parl. 1997-98, nr. 974/2). Vooreerst (amendementen A en B) lijkt het haar aangewezen in de tekst expliciet te verwijzen naar de door het Vlaams Parlement op 11 juni 1997 aangenomen resolutie betreffende het stimuleren van het overheidspersoneel in ruime zin om meer gebruik te maken van de fiets voor het woon-werkverkeer (*Parl. St.* VI. Parl. 1995-96, nr. 124/1-4). Die goedgekeurde resolutie is in feite omvattender dan het nu voorliggende voorstel, dat slechts een deelaspect betreft.

Daarnaast (amendement C) stelt mevrouw Verwimp-Sillis voor om de Vlaamse regering bijkomend te vragen de sociale partners aan te zetten om ook in het overleg met de privé-sector dergelijke stimulansen naar voor te brengen. Eventueel kan de door de indiener terecht gevraagde gelijke fietsvergoeding voor personeelsleden van de onderwijssector immers via een CAO worden gerealiseerd, zoals tijdens de eerste bespreking gesuggered door de voorganger van de minister.

De indiener heeft geen bezwaar tegen het door mevrouw Verwimp-Sillis voorgestelde amendement A. Dit lijkt hem een nuttige aanvulling. Wat het amendement B betreft pleit hij er evenwel voor om de oorspronkelijke tekst van het voorstel te behouden. Die tekst maakt duidelijker wat het voorstel toevoegt aan de reeds aangenomen resolutie van 11 juni 1997, namelijk dat de fietsvergoeding moet worden uitgebreid naar de personeelsleden van de Vlaamse onderwijssector. Het amendement C ondersteunt de indiener wel. Dit amendement is immers niet in tegenspraak met de bekommernis die aan de basis ligt van het voorstel, namelijk dat alle onderwijskrachten op dezelfde wijze zouden worden vergoed voor hun verplaatsingen per fiets. Als de inrichtende machten die vergoeding afzonderlijk moeten toekennen via de

werkingskosten, dan is de kans groot dat dit niet of op een ongelijke wijze zal gebeuren.

Volgens mevrouw Verwimp-Sillis zou de fietsvergoeding best niet ten laste komen van de werkingsmiddelen van de scholen, aangezien deze middelen enkel bedoeld zijn om de kosten te dekken die gemaakt worden ten voordele van de leerlingen. In elk geval staat het de scholen niet vrij om die werkingsmiddelen vrij te besteden, al hebben de gemeentescholen terzake misschien wel een wat grotere vrijheid.

De heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, beaamt dat het juridische onderscheid tussen de verschillende netten het er niet gemakkelijker op maakt om een gelijke fietsvergoeding uit te keren. Zoals zijn voorganger reeds stelde is de Vlaamse overheid juridisch niet bij machte om in de plaats van de inrichtende macht een fietsvergoeding uit te keren voor het onderwijzend personeel. Het komt aan de inrichtende machten toe om die vergoeding uit te keren en daarvoor de nodige middelen vrij te maken, die niet noodzakelijk uit de werkingsmiddelen moeten worden geput. Het staat ook de gemeenten vrij om daarvoor middelen vrij te maken. Meer in het algemeen wijst de minister erop dat het voor de Vlaamse overheid uiterst moeilijk is om in deze dirigerend op te treden. In het verleden heeft de Vlaamse overheid nog onderhandeld met de inrichtende machten van het onderwijs over het toekennen van een vergoeding voor het gebruik van het openbaar vervoer voor het woon-werkverkeer. De inrichtende machten toonden zich toen ontstemd over het feit dat de Vlaamse regering zich mengde in wat zij kennelijk als een eigen bevoegdheid beschouwden. Met de fietsvergoedingen zou zich ongetwijfeld hetzelfde probleem stellen.

De minister beaamt wel dat er een mogelijkheid is om de fietsvergoeding te regelen via de CAO's van de betrokken sectoren en is er voorstander van dat dit probleem op de agenda van de lopende CAO-besprekingen zou worden geplaatst.

Volgens de heer Arnold Van Aperen is de uitbetaling van een fietsvergoeding door de gemeente problematisch omdat een fietsvergoeding niet als een sociaal voordeel wordt beschouwd. Bovendien is het een vorm van discriminatie wanneer enkel aan het personeel van het gemeentewonderwijs een dergelijke vergoeding wordt toegekend.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis is van mening dat de eerder door het Vlaams Parlement goedgekeur-

de resolutie de minister een duidelijke opdracht geeft om ook voor leerkrachten te voorzien in financiële stimulansen om met de fiets naar het werk te komen. Ze betreurt dat de minister zich aan deze opdracht onttrekt en zich daarbij verschuilt achter juridische argumenten. Ze wijst er ook op dat de inrichtende machten te weinig middelen hebben om zelf fietsvergoedingen uit te keren. Daarnaast vindt zij dat ook het voor- en natransport met de fiets zou moeten worden gestimuleerd via een fietsvergoeding. Tenslotte moet er volgens haar ook meer aandacht worden besteed aan de nodige infrastructuur voor fietsers in de scholen.

De minister beklemtoont nogmaals het complexe karakter van de problematiek van de gelijke behandeling van de verschillende onderwijsnetten, onder meer wat de werkingsmiddelen betreft. Hij beaamt ook dat een fietsvergoeding volgens de vigerende regelgeving niet als een sociaal voordeel kan beschouwd worden. Daarom is het wellicht meer aangewezen om de problematiek te regelen in het bredere kader van het statuut en de verloning van het onderwijzend personeel, omdat op dit vlak het verschil tussen de netten minder belangrijk is. Een andere vraag is of het hier geen algemeen maatschappelijk probleem betreft, dat de onderwijssector als dusdanig overstijgt. Dit alles neemt echter niet weg dat de minister het volmondig eens is met het principe van de fietsvergoeding.

IV. STEMMING

Het amendement A van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis wordt met 5 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen. De amendementen B en C van dezelfde indiener worden met 6 stemmen tegen 6 verworpen. Het voorstel, zoals geamendeerd door de commissie, wordt met 6 stemmen tegen 6 verworpen.

De verslaggever,

André DENYS

De voorzitter,

Johan SAUWENS